

ORIENTERING TIL 10.TRINN

~~Skriftlig eksamen~~ - AVLYST

Lokal gitt eksamen (muntlig)

Fastsetting av standpunktkarakterer

Retten til å klage på karakterer i
grunnskolen

Nordlandet ungdomsskole

Kristiansund kommune

2021

Lokalt gitt eksamen (muntlig), elevinstruks i Nettverk Nordmøre

Rammer

- Elevene skal gjennomføre muntlig eksamen med en obligatorisk forberedelsesdel, der elevene får oppgitt tema og kan forberede en presentasjon eller gjennomføre en samtale om tema med sensor.
- Elevene får vite fag 48 timer før eksamen.
- Elevene får vite tema/problemstilling 24 timer før eksamen og de skal forberede sin presentasjon/samtaleinnhold i løpet av 24 timer.
- Elevene skal ha tilgang til digitale hjelpemidler under forberedelsen.
- Elevene skal få veiledning fra en faglærer under forberedelsen.
- Under eksamen skal elevene presentere temaet som er forberedt i forberedelsestiden.
- Elevene kan gå opp til eksamen enkeltvis eller parvis.
- Karaktersettingen er individuell.
- På eksamensdagen settes det av inntil 30 min. per elev/60 min. pr. par.
- Dersom elever har krav på spesiell tilrettelegging, tar rektor avgjørelse i tråd med *Forskrift til Opplæringslova, § 3-32*.

Retningslinjer forberedelsestiden

Dag 1.

- Det er oppmøteplikt for elevene ved opplysning om fag.
- En faglærer er tilgjengelig i begynnelsen av skoledagen. Resten av dagen er en ordinær skoledag.
- Det utstyr skolen har er tilgjengelig.

Dag 2.

- Det er oppmøteplikt for elevene ved tildeling av tema/problemstilling.
- Forberedelsesdelen skal gjennomføres som en obligatorisk skoledag - hvor eleven skal ha tilgang til veiledning fra lærer.
- Utstyr/læremiddel som trengs under eksamen må avtales med faglærer dagen før eksamen.

Eksamensdagen

- Møt i god tid før ditt eksamenstidspunkt.
- Husk notater og andre hjelpemidler du skal bruke under presentasjonen.
- Du kan ikke klage på karakteren, men på formelle feil som eventuelt blir gjort.

Instruks for eksamenssituasjonen enkeltelev / par

- Eksamen kan vare i 30 min (enkeltelev)/60 min (par).
- Eksamen kan gjennomføres på to måter: Presentasjon eller samtale
- Presentasjon ut fra tema/problemstilling og eller samtale/utspørring med utgangspunkt i emneforberedelse.
- Samtalen skal gi elevene anledning til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mulig.
- Velger eleven bort presentasjon bør ca halvparten (ca 15 min) av eksaminasjonen være en samtale om det forberedte emnet.
- Ved presentasjon får eleven/paret inntil 10 min./20 min. - uten avbrytelse til en presentasjon der resultatet av arbeidet i forberedelsestiden legges fram. Sensor kan sette strek hvis tidsramma ikke holdes.
- Presentasjonen bør ikke leses opp fra et ferdigskrevet manus, men framføres muntlig med utgangspunkt i en kort disposisjon eller momentliste. Denne kan framlegges for sensor.
- Resten av eksamenstiden vil bli brukt til en videre utspørring og samtale i faget med utgangspunkt i presentasjonen/tema og en utspørring / samtale der eleven / paret får vise kompetanse fra andre deler av faget.
- Elevene står fritt til å velge presentasjonsform, men presentasjonen skal framføres muntlig. Det kan brukes notater, momentliste under presentasjonen.
- De som ønsker det kan benytte hjelpemiddel som tavle, lysark, IKT, gjenstander eller bilder for å illustrere stoffet.
- Eleven skal ikke få vite hvilke spørsmål og problemstillinger som vil være gjenstand for eksamineringen etter presentasjonen/samtalen.
- Eleven har ansvar for at utstyr som benyttes fungerer. Dersom det svikter under presentasjonen, skal presentasjonen og utdypingssamtalen likevel gjennomføres. Rektor kan avgjøre om det blir gitt utvidet tid.
- Elevene skal spørres om de har fått lagt fram det de kan om oppgaven.
- Individuell karakter settes umiddelbart etter at eleven /paret er ferdig med eksaminasjonen.
- Elever som blir syk på eksamen, må levere legeerklæring inne 3 dager.

Vurdering

- Forberedelsedelen er ikke en del av vurderingsgrunnlaget, noe som understreker betydningen av å bruke elevenes forberedte presentasjon som et utgangspunkt for videre samtale. Eksamenskarakteren skal settes på grunnlag av den kompetansen eleven viser på selve eksamen. Besvarelsen vurderes av to sensorer.

Regler for fastsetting av standpunktkarakter 2020-21

Kapittel 3 i forskrift til opplæringsloven omhandler vurdering. Her finner vi blant annet de bestemmelsene som er gitt for fastsetting av karakterer. Ved en eventuell klage på karakter skal klageinstansen ta stilling til om disse reglene er overholdt. Rett til vurdering, jfr. forskriften § 3-1.

Elever har rett til vurdering

Retten innebærer rett til underveisvurdering og sluttvurdering. Elevene skal være kjent med hva som blir vektlagt i vurderingen og hva som er grunnlaget for vurderingen. Grunnlaget for vurdering i fag, jfr. forskriften § 3-3. Grunnlaget for vurdering i fag er de samlede kompetansemålene i læreplanen for det enkelte faget. I vurderingen skal det ikke tas hensyn til:

- forutsetningene til den enkelte
- fravær
- forhold knyttet til orden eller atferd

Forholdet mellom underveis- og sluttvurdering

Underveis- og sluttvurdering har ulike formål. Underveisvurdering er vurdering for læring, mens sluttvurdering er vurdering av læring. Underveisvurderingen skal brukes som redskap i læreprosessen og som grunnlag for tilpasset opplæring. Den skal bidra til at eleven øker kompetansen sin i fag. Gjennom underveisvurdering får lærer og elev kunnskap om elevens faglige progresjon og det kompetansenivået som eleven har oppnådd ved avslutningen av opplæringen. Standpunktkarakterer er sluttvurdering og skal gi informasjon om kompetansen til eleven ved avslutning av opplæringen. Standpunktkarakteren skal ikke være noe `gjennomsnitt` av tidligere karakterer, men skal relateres til elevens kompetanse i faget på det tidspunktet standpunktkarakteren fastsettes.

Underveisvurdering i fag, jfr. forskriften §§ 3-11 og 3-16.

Underveisvurdering skal gis løpende og systematisk med sikte på faglig utvikling. Eleven har minst en gang hvert halvår rett til en samtale med kontaktlærer om sin utvikling i forhold til kompetansemålene i faget. Det skal kunne dokumenteres at underveisvurdering er gitt.

Sluttvurdering i fag, jfr. forskriften § 3-17

Sluttvurderinger skal gi informasjon om kompetansen til eleven ved avslutningen av opplæringen i fag i læreplanverket. Standpunktkarakterer i fag, jfr. forskriften § 3-18.

- Standpunktkarakteren må baseres på et bredt vurderingsgrunnlag som samlet viser kompetansen eleven har i faget.
- Eleven skal ha mulighet til å forbedre kompetansen sin i faget inntil standpunktkarakteren er fastsatt (det er læreren som bestemmer hvordan denne vurderingen skal skje).
- Eleven skal gjøres kjent med hva det er lagt vekt på i fastsetting av hennes/hans standpunktkarakter.
- Eleven og foresatte skal få skriftlig varsel dersom det er fare for ikke grunnlag (IV) for standpunktkarakteren i fag, og ved fare for Nokså god (NG) og Lite god (LG) i orden eller atferd. Varslet skal gis så tidlig at økt innsats kan påvirke karakteren, jfr. forskrift § 3-7. Varselet må gis i eget skriv, og skolen må kunne dokumentere at varsel er gitt. Etter fylte 18 år varsles ikke foresatte. Det skal varsles i hvert halvår. En elev som får et varsel om høsten, må varsles igjen om det på nytt er fare for manglende vurderingsgrunnlag i fag eller nedsatt karakter i orden eller i atferd.

Begrunnelse for standpunktkarakter i fag

Ved fastsetting av standpunktkarakter utøver læreren et faglig skjønn. Dette faglige skjønn må imidlertid utøves og begrunnes i samsvar med og innenfor de rammene som følger av forskrift til opplæringsloven og Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06). Ved klage på standpunktkarakter må faglærer gi en begrunnelse for karakteren som viser at gjeldende bestemmelser for karaktersetting er fulgt. For at klageinstansen skal kunne ta stilling til om reglene for fastsetting av karakter faktisk er fulgt, må begrunnelsen gi tilstrekkelig informasjon om hvordan vurderingen av elevens kompetanse er gjort.

Grunnlag for vurdering i orden eller atferd, jfr. forskriften § 3-5

Grunnlaget for vurdering i orden eller atferd er knyttet til skolens ordensreglement. Her skal det tas hensyn til elevenes forutsetninger. Til vanlig skal det ikke legges avgjørende vekt på enkelthendelser, hvis den ikke er særlig klanderverdig eller grov.

Klage på karakterer i grunnskolen

Dette er en orientering om de bestemmelsene som gjelder for å klage på karakterer. Orienteringen er skrevet for deg som er avgangselev i grunnskolen og dine foresatte. Hvis det er noe dere ikke forstår, bør dere spørre lærer eller rektor. Bestemmelser om klager på karakter finnes i forskrift til opplæringsloven kapittel 5.

Elevvurdering

Vurdering skal hjelpe eleven til å fremme læring, utvikle elevens kompetanse, gi grunnlag for tilpasset opplæring og gi informasjon til hjemmet. Vurdering gis uten karakterer i barneskolen, mens i ungdomskolen gis vurdering både med og uten karakterer. Vurderingen skal beskrive hvordan eleven står i forhold til kompetansemålene i faget og de andre målene som er beskrevet i lærerplanen.

Hva kan du klage på?

Du kan klage på alle karakterer som skal føres på vitnemålet. Det vil si at du kan klage både på standpunktkarakterer og eksamenskarakterer. Dette betyr at det **ikke** er anledning til å klage på halvårsvurdering med karakter.

Klageretten gjelder også hvis du ikke får standpunktkarakter. (vedtak om IV (ikke vurderingsgrunnlag) i standpunkt)

Hvis du klager på skriftlig eksamenskarakter, har du rett til å se besvarelsen din og til å få framlagt retningslinjer for sensuren, hos rektor. Når det gjelder andre karakterer, har du rett til å kreve begrunnelse for karakteren før du bestemmer deg for å klage.

Skolens varsling

Bestemmelsene om varsling i forbindelse med vurdering er endret i de nye forskriftene til loven. Skolen er ikke lenger forpliktet til å varsle om fare for nedsatt standpunktkarakter, kun når det er fare for at det ikke kan settes halvårs- eller standpunktkarakter og nedsatt orden og oppførselskarakter.

Hvem kan klage på karakter?

Du som er elev, eller den du gir skriftlig fullmakt, har rett til å klage på karakter. Hvis du er under 15 år, må dine foresatte samtykke i klagen. Foresatte til umyndig elev har selvstendig klagerett. Det betyr at de har rett til å klage selv om du ikke er enig i det.

Hvordan klager du?

Klagen må være skriftlig, og den må undertegnes av den som har rett til å klage (se ovenfor). Det må stå i klagen hva du vil klage på.

Hvis du klager på karakter etter skriftlig avgangsprøve, trenger du ikke å skrive en begrunnelse for klagen. Hvis du klager på standpunktkarakter, på karakter i orden og oppførsel eller muntlig avgangsprøve, bør du begrunne klagen.

Klagen sendes til rektor. Rektor sender klagen din og uttalelser fra skolen til Statsforvalteren, som er klageinstans. Du skal ikke sende klagen din direkte til Statsforvalteren, det vil forsinke klagebehandlingen.

Når er klagefristen?

Klagefristen er 10 dager, og fristen regnes fra det tidspunkt du eller dine foresatte er gjort kjent med karakteren (eller burde gjort dere kjent med den). Hvis du ber om begrunnelse for karakteren, blir klagefristen avbrutt. Ny frist gjelder fra det tidspunkt du har fått begrunnelsen.

STANDPUNKTKARAKTER

Når skolen sender klagen din til Statsforvalteren, skal faglærers begrunnelse for karakteren legges ved. Det skal også legges ved en uttalelse fra rektor om hvordan skolen har behandlet saken. Du skal ha en kopi av skolens uttalelser.

Klagen din og opplysninger fra skolen vil sammen danne grunnlaget for Statsforvalterens behandling av saken.

Det er viktig å være klar over at Statsforvalteren bare skal ta stilling til om gjeldende bestemmelser for karaktersetting er fulgt. Fylkesmannen skal ikke overprøve lærerens faglige skjønn. Det betyr at Statsforvalteren ikke skal ta stilling til om karakteren din er riktig i forhold til det faglige nivået ditt.

Her ser du eksempler på bestemmelser som skal være overholdt:

- Faglærer skal beskrive hva du kan i forhold til kompetansemålene i læreplanen for faget.
- Vurdering i orden og oppførsel skal ikke være blandet sammen med vurdering i det enkelte faget.

Hvis du får medhold i klagen din, sender Statsforvalteren saken tilbake til skolen. Rektor og faglærer skal foreta en ny vurdering av saken med utgangspunkt i de punktene klageinstansen har pekt på i vedtaket. Rektor setter endelig karakter.

Du bør være klar over at et medhold i klagen ikke nødvendigvis fører til at du får en bedre karakter. Den nye avgjørelsen skal begrunnes. Du kan ikke klage på den endelige karakteren.

KARAKTER I ORDEN OG OPPFØRSEL

Dersom du har fått karakteren Nokså god eller Lite god i orden og oppførsel, skal du ha fått et skriftlig varsel.

Hvis du klager på karakteren din, skal skolen legges ved uttalelser fra kontaktlæreren din og rektor, når klagen sendes til Statsforvalteren.

Skolen skal legge ved følgende dokumenter

- en fylldig begrunnelse for karakteren
- hvilke tiltak skolen har gjort for å rette karakteren
- hvilke karakterer du har fått i orden og oppførsel tidligere

- opplysninger som viser at du og dine foresatte har mottatt skriftlig varsel om faren for at ordens- og oppførselskarakteren kan bli satt ned
- utskrift av protokoll som viser hvordan skolen har behandlet saken, eventuell korrespondanse med hjemmet, og annen relevant dokumentasjon
- kopi av ordensreglementet på skolen

Du (eller dine foresatte) skal ha kopi av all dokumentasjon.

Hvis Statsforvalteren kommer til at det er grunnlag for å gjøre om vedtaket, er det Statsforvalteren (ikke rektor) som fastsetter ny karakter. Den nye karakteren vil bli fastsatt på grunnlag av de opplysningene som foreligger. Karakteren endres eller blir stående. Statsforvalteren avgjørelse er endelig.

SKRIFTLIG EKSAMEN - AVLYST

Ved klage på karakter etter skriftlig eksamen, oppnevner Statsforvalteren en klagenemnd som består av 3 medlemmer. Medlemmene i klagenemnda skal ikke ha sensurert besvarelsen din tidligere, og de skal ikke jobbe ved den skolen du går på.

Klagenemnda skal ta stilling til om karakteren du har fått, er urimelig. Hvis nemnda kommer til at karakteren er urimelig, skal det settes ny karakter.

Hvis karakteren blir endret, blir den vanligvis satt opp. Du bør imidlertid være klar over at det hender at karakterer blir satt ned etter klagebehandlingen.

MUNTLLIG EKSAMEN

Ved muntlig eksamen kan du kun klage på formelle feil. Feilene må være slik at de kan ha hatt betydning for resultatet.

Rektor henter inn uttalelser fra sensor og faglærer, og sender disse sammen med sin egen uttalelse til Statsforvalteren. Kopi av uttalelsene skal sendes til deg (eller dine foresatte).

Dersom du får medhold i klagen, opphever Statsforvalteren karakteren din.

Hvis du ønsker det, kan det holdes ny eksamen for deg. Det skal trekkes fag på nytt og det er ikke sikkert du blir trukket ut i det samme faget. Du får melding om faget med samme frist som ved ordinær eksamen.

Utførlig informasjon finnes i forskrift til Opplæringsloven kapittel 3 og 5.

Nordlandet ungdomsskole, 12.3.2021

Willy Tangen
rektor